

**ВИСОКА ТЕХНИЧКА ШКОЛА
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА У НОВОМ САДУ
Школска 1
НОВИ САД**

**ПРОГРАМ
ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ
ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И
ЗДРАВЉА НА РАДУ**

Нови Сад, 2019. година

На основу члана 7. тачка 6., члана 15. тачка 4, чланова 27. и 28. Закона о безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС“, бр.101/2005, 91/2015 и 113/2017 – др. закон), на предлог Колегијума школе од 04.03.2019. год., Савет Високе техничке школе струковних студија у Новом Саду, на својој седници одржаној 06.03.2019. г. д о н о с и следећи: **01-102-1/6/19**

ПРОГРАМ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

I. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 1.

Оспособљавањем за безбедан и здрав рад на радном месту, запослени стиче одговарајућа теоријска и практична знања из области безбедности и здравља на раду, упознаје се са условима рад, потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, са мерама безбедности и здравља на раду, средствима и опремом личне заштите на раду који доприносе већем степену безбедности при раду на истом или промењеном радном месту, тако и при раду у промењеном процесу рада, односно процесу рада са новом опремом и оруђима за рад.

Члан 2.

Оспособљавањем запослених за безбедан рад, његово теоријско и практично обучавање из области безбедности и здравља на раду врши се при:

- заснивању радног односа и распоређивању на радно место за које је запослени засновао радни однос,
- распоређивању у току рада (промени радног места),
- променама у технолошком процесу, односно процесу рада,
- увођењу нове или промене постојеће опреме и уређаја за рад,
- периодичној провери оспособљености на годину дана (запослени на радним местима са повећаним ризиком), односно четири године (сви преостали запослени радници) и
- у случају утврђеним актом о процени ризика.

Члан 3.

После извршеног оспособљавања, обавезна је провера оспособљености запослених за безбедан рад.

Члан 4.

Оспособљавање запослених врши се у току радног времена.

II. ОРГАНИЗОВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 5.

Организовање и спровођење оспособљавања из безбедности и здравља на раду врши Лице за безбедност за безбедност и здравље на раду у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и Програмом за оспособљавање за безбедан и здрав рад.

Члан 6.

Након пријема запослених и распоређивања током рада (промена радног места) извршиће се оспособљавање за безбедан и здрав рад.

Члан 7.

Време трајања оспособљавања запослених за безбедан рад зависи од услова рада, односно радног места на које се запослени распоређује.

Члан 8.

Оспособљавање на радном месту запослени се упознаје са процесом рада, опремом и оруђима за рад, опасностима и штетностима и мерама безбедности и здравља

Оспособљавањем запослени се упознају са теоријским знањима из материје безбедности и здравља на раду и практичним делом обуке (начином употребе и коришћењем средстава и опреме личне заштите и пружању прве помоћи при повређивању).

III. САДРЖАЈ И ОБИМ ПРОГРАМА ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 9.

Садржај и обим Програма за оспособљавање запослених за безбедан рад зависи од услова рада на радном месту, сложености послова који се обављају, опреме и оруђа за рад, опасности и штетности на раду и др.

Члан 10.

Програм за оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад садржи теоријски и практични део обуке из безбедности и здравља на раду.

Члан 11.

Теоријско оспособљавање запослених за безбедан рад спроводи се путем предавања и разговора са запосленима, давања упутстава за безбедан рад, а састоји се из општег и посебног дела како је предвиђено овим Програмом.

Општи део оспособљавања обухвата законске обавезе и права из области безбедности и здравља на раду, заштиту од пожара, технолошки процес и услове радне околине, процену ризика, начин организовања и пружања прве помоћи.

Посебан део програма оспособљавања обухвата опасности и штетности које су могуће при обављању одређених послова на радном месту, при употреби одређене опреме за рад или опасне материје и мере које се предузимају ради елиминисања или смањења ризика.

Практично оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад се спроводи непосредним упознавањем запосленог са процесом рада на радном месту где је распоређен, начином безбедног коришћења опреме за рад са указивањем на могуће отказе и ризике ако се опрема не користи у складу са упутством за безбедан рад и начином правилног коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду.

Члан 12.

ТЕОРИЈСКО ОСПОСОБЉАВАЊЕ

ОПШТИ ДЕО

1. Законски прописи из области безбедности и здравља на раду:

- значај и циљ безбедности и здравља на раду (Закон о БЗР и важећи прописи, значај и циљ безбедности и здравља на раду, акта предузећа којима се регулише безбедност и здравље на раду),
- организација и функционисање безбедности и здравља на раду код Послодавца, односно у организационим деловима.
- права и дужности директора, руководиоца организационих делова и непосредних организатора послова и лица за послове безбедности и здравља на раду,
- права и обавезе запослених из области безбедности и здравља на раду и
- представник запослених за безбедност и здравље на раду.

2. Заштита од пожара

- потенцијални извори пожара на радном месту и мере заштите за спречавање избијања пожара и
- поступак и мере заштите у случају пожара и поступак евакуације из радног простора у случају пожара или ванредних ситуација.

3. Технолошки процес рада и услови радне околине

- организација рада и технолошки процес рада код послодавца,
- груписање опасности и штетности које угрожавају безбедност и здравље запослених,
- опрема за рад и њена правилна употреба при коришћењу,
- права, обавезе и одговорности при спровођењу мера за безбедан и здрав рад и
- микроклима, осветљење и физичке штетности – услови радне околине.

4. Процена ризика

- процена ризика на радном месту и у радној околини: утврђене опасности и штетности и мере за њихово отклањање,
- повреде и обољења која се могу појавити, прва помоћ и њена организација код послодавца (циљ и правила, врсте повреда и пружање прве помоћи),
- радна места са повећаним ризиком и мере заштите,
- посебни услови за рад на радном месту са повећаним ризиком и
- средства и опрема за личну заштиту на раду утврђена актом о процени ризика.

5. Прва помоћ код повређивања на раду

- права и обавезе послодавца у организовању прве помоћи,
- врсте повреда на раду и
- начин пружања прве помоћи.

6. Хигијенска заштита

- хигијена радних и помоћних просторија,
- микроклиматски услови рада и
- професионална обољења.

ПОСЕБАН ДЕО

Посебан део програма обухвата упознавање запослених са опасностима и штетностима које су могуће при обављању одређених послова на радном месту,

при употреби одређене опреме за рад или опасне материје и мере које се предузимају ради елиминисања или смањења ризика.

Запослени који раде на образовању студената оспособљавају се и по следећим темама:

- рад са опремом за рад – опасности и мере заштите,
- рад на рачунару и мере заштите,
- ергономски услови радног места и
- процењени ризици и мере заштите.

Запослени који раде на административно техничким пословима оспособљавају се и по следећим темама:

- рад на рачунару и мере заштите и
- ергономски услови радног места.

Запослени на одржавању хигијене и чистоће оспособљавају се и по следећим темама:

- хигијена и чистоћа и њихов значај за запослене.
- средства и опреме за одржавање хигијене и чистоће, њихове карактеристике и могуће опасности и штетности и упутство за безбедно коришћење и
- средства и опрема за личну заштиту на раду.

Запослени у штампарији и запослени на радном месту портир и мајстор одржавања оспособљавају се и по следећим темама:

- рад са опремом за рад – опасности и мере заштите
- средства и опрема за личну заштиту на раду.

Члан 13.

ПРАКТИЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ

Запослени се практично упознају са:

- радним местом, задужењима на радном месту, процесом рада, технологијом рада и провером исправности опреме и инсталација (у складу са важећим правилницима, техничким нормативима, хармонизованим стандардима и упутствима произвођача),
- условима радне околине, инсталацијама које користе, транспортним средствима и комуникацијама на радном месту, као и изворима опасности и штетностима,

- опремом за рад са њеним техничким и радним карактеристикама, начином рада и начином безбедног коришћења и опреме и оруђа за рад са указивањем на могуће отказе и ризике ако се не користе у складу са упутством за безбедан рад, предметом рада и опасним материјама и
- опасностима, штетностима и мерама из области безбедности и здравља на раду.

Члан 14.

Оспособљавање запослених за безбедан рад врши се на начин који највише одговара потребама послодавца, да се радник потпуно упозна са заштитом на раду и тиме оспособи за безбедан рад. Који ће начин оспособљавања бити примењен зависи од услова рада на радном месту запосленог, врсти и сложености послова на радном месту, технолошког процеса рада, оруђа за рад и опреме којом се рад обавља.

Члан 15.

У циљу унапређење безбедности и здравља на раду, спроводиће се предавање са практичном обуком и други видови оспособљавања запослених за безбедан рад, као што су:

- семинари у облику организовања предавања практичне обуке,
- обуке из безбедности и здравља на раду које проистичу из законске обавезе,
- стручна литература (часописи, брошуре и други) и
- демонстрирање употребе нових средстава безбедности и здравља на раду.

Члан 16.

Запослени који се распоређују на друга радна места поново се морају оспособити из области безбедности и здравља на раду, у складу са потребама нових радних места.

Члан 17.

Лица која обављају стручне послове безбедности и здравља на раду оспособљавају се и усавршавају своја знања:

- праћењем законске регулативе из области безбедности и здравља на раду,
- праћењем стручне литературе,
- учешћем на семинарима и конференцијама и
- похађањем наставе коју организују стручне установе и школе.

IV. ПРОВЕРА ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 18.

После извршене обуке, односно после спроведеног теоријског и практичног оспособљавања врши се провера оспособљености запослених за безбедан рад.

Члан 19.

Провера оспособљености запослених за безбедан рад врши ће се путем теста.

Члан 20.

Ако се приликом провере знања утврди да запослени није довољно оспособљен за безбедан рад, не може да му се дозволити:

- да самостално отпочне рад на радном месту за које је засновао радни однос и
- да настави да ради на радном месту на које је распоређен у току рада.

Члан 21.

У току рада се спроводи периодична провера оспособљености.

Периодична провера оспособљености за безбедан и здрав рад запослених врши се на начин и по поступку утврђеном актом о процени ризика и у складу са Законом.

Периодична провера оспособљености запослених за безбедан рад врши се у року:

- од 1 године од дана оспособљавања или од претходне провере оспособљености за запослене који раде на пословима са повећаним ризиком и
- од 4 године од дана оспособљавања или од претходне провере оспособљености за све остале запослене.

Проверу практичне оспособљености спроводи непосредни руководилац који је спровео и практично оспособљавање, саставља извештај или исти доставља лицу за безбедност и здравље на раду.

Запослени не може започети са самосталним радом односно са радом без непосредног надзора све док се не изврши његово оспособљавање за безбедан и здрав рад и не изврши провера оспособљености које организује и спроводи лице задужено за послове безбедности и здравља на раду и руководиоца организационог дела где се запослени распоређује.

V. ЕВИДЕНЦИЈА О ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 22.

Ради остваривања увида у стање о оспособљености запослених из области безбедности и здравља на раду и њиховом оспособљавању за безбедан и здрав рад, обавезно је вођење евиденције о оспособљености запослених за безбедан рад.

Члан 23.

Начин вођења евиденције о оспособљености запослених за безбедан и здрав рад, регулисан је важећим Правилном о вођењу евиденција.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Овај Програм оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад ступа на снагу даном усвајања на седници Савета школе.

Председник Савета

Др Божа Илић